

Moudrá sova

Zpravodaj č. 8, 11. 01. 2021

Novoroční přání starostky a místostarosty

Milí sousedé,

další rok uplynul jako voda. Udělali jsme za ním pomyslnou čáru, kterou jsme v první vteřině po půlnoci překročili a vyšli vstříc tomu novému. Na konci roku jistě každý z nás hodnotí, bilancuje a přemýšlí. A že toho za ten minulý máme k přemýšlení hodně. Všichni jsme se setkávali s novými situacemi a různými nařízeními, které jsme chtěli nechtěli museli přijmout a respektovat. Rok 2020 byl náročnou, ale současně velmi poučnou etapou v našem životě. Zkouškou odolnosti, trpělivosti, charakteru lidí i vzájemných vztahů, ať už osobních či pracovních. Každý z nás se s tím vším vypořádává po svém a z vlastní zkušenosti vím, že ne vždy je to lehké. Zkusme se ale na celou tu situaci podívat pozitivně a vytáhneme z toho to dobré. Ohlédněme se za tím, co všechno jsme zvládli a co jsme ustáli. Co nás posílilo a posunulo dál. A jistě toho nebylo málo...

Uvidíme, co nám nový rok přinese. Neřešme zbytečnosti a užívejme si každého nového dne v blízkosti své rodiny a přátel. Užívejme si každé maličkosti, která nám alespoň na okamžik vykouzlí úsměv na rtech. Z celého srdce vám přeji, aby těch úsměvů v novém roce bylo co nejvíce. K tomu hodně zdraví, spokojenosti, lásky a jen dobré lidi kolem sebe.

Vaše starostka

Jitka Brejchová

Všem bez výjimky přeji hlavně hodně zdraví, štěstí a trochu více lásky, tolerance a slušnosti jeden ke druhému. Ta totiž zjevně spousta lidem chybí. Když lidé budou alespoň z části vše dodržovat, přijdou automaticky i úspěchy.

„Bylo tu pravé světlo,
které osvětluje každého člověka,
to přicházelo do světa.“
(Jan 1,9)

Váš místostarosta

Ondřej Klíma

Obec informuje

Cena za vodné a stočné zůstává pro koncového odběratele stejná

Pro rok 2021 došlo k mírnému navýšení cen za vodné a stočné. Částka za vodné se zvýšila o 1,14 Kč/ m³, stočné o 0,78 Kč/m³ a vodné pro obec Velká Turná o 1 Kč/m³. Současně však byla v loňském roce snížena sazba DPH na 10%, a

cena pro koncového odběratele tak zůstává stejná. Poplatek za vodné činí 26,14 Kč/m³, stočné 17,78 Kč/m³ a vodné pro Velkou Turnou je ve výši 23 Kč/m³ bez DPH. V posledních dnech minulého roku provedl pověřený pracovník odečty vodoměrů v každé domácnosti. Vyúčtování obdrží obyvatelé na konci února.

Poplatky za svoz komunálního odpadu a psy se nemění

Zastupitelé obce rozhodli o zachování poplatku za svoz komunálního odpadu ve stejné výši jako v loňském roce, tedy 500 Kč na osobu. Ani majitelé psů nebudou muset sahat hlouběji do kapsy. Poplatek pro vlastníka jednoho psa činí 120 Kč, jsou-li v domácnosti psi dva a více, za každého dalšího majitel zaplatí 180 Kč. Senioři mají sazbu sniženou a činí 60 a 90 Kč. Každý občan je obecnímu úřadu povinen oznámit skutečnost, že si psa nově pořídil nebo ho naopak již nemá.

Finanční dary pro organizace v našem okolí

Konec roku je charakteristický pořádáním nejrůznějších sbírek a poskytováním darů potřebným. Obecní úřad každoročně obdrží několik žádostí o poskytnutí finančních příspěvků od nejrůznějších organizací. Letos se zastupitelé rozhodli poskytnout příspěvek ve výši 3000 Kč záchranné stanici živočichů v Makově. Dále bylo schváleno poskytnutí finančního daru ve stejné výši ve prospěch Hospicu sv. Jana N. Neumana v Prachaticích. Ten zajišťuje péči o nevyléčitelně nemocné a umírající pacienty a také o osoby s různým druhem demencí.

Obecní pohostinství je opět bez nájemce

Současná situace restaurátérům a hostinským ani trochu nepřeje. Především tato skutečnost přispěla k rozhodnutí nájemce, který od října 2019 provozoval osecké pohostinství. Obec doufá, že se podaří najít nového zájemce, a ten přispěje k opětovnému probuzení společenského života. Podmínky pronájmu jsou i nadále stejné - symbolické nájemné ve výši 1 Kč za rok a také pokrytí výdajů za energie obcí (pokud výdaje nepřesáhnou průměrnou měsíční spotřebu, která byla výpočtem stanovena, o více než 15%).

TJ Osek vypověděla nájemní smlouvu na kantýnu ve sportovní hale

V listopadu loňského roku obdržela starostka obce výpověď TJ Osek z nájmu kantýny, která zajišťuje občerstvení fotbalovým fanouškům. Ta je v majetku obce a osecká tělovýchovná jednota byla jejím dlouholetým nájemcem. Záměrem tak bude najít nového nájemce i do těchto prostor.

Vývoz kontejneru na oblečení byl pozastaven

Firma Textil Eco, která vyprazdňuje kontejner na oblečení umístěný u areálu bývalého JZD v Oseku, nebyla schopna několik měsíců tuto službu z kapacitních důvodů zajistit. Druhou lednovou sobotu byl kontejner vyvezen a doufáme, že služba bude opět fungovat pravidelně. Je možné využít také některou z alternativních možností, jak s nepotřebnými oděvy naložit. Těmi jsou například odvezení do sběrného dvora, který se nachází poblíž útulku pro psy ve Strakonici. Pokud jsou oděvy bez vad a skvrn, nabízí se možnost poskytnout je např. azylovým domům, dětským centrům nebo věnovat Dobročinnému obchůdku v Prachaticích a Českých Budějovicích.

Príspevky pro místní spolky na rok 2021 byly schváleny

Místní organizace	Schválené neinvestiční transfery na rok 2021
SDH Osek	25 000 Kč
SDH Jemnice	20 000 Kč
Myslivedské sdružení	13 000 Kč
Český svaz žen	45 000 Kč
TJ kopaná	225 000 Kč
TJ nohejbal	15 000 Kč
TJ stolní tenis	30 000 Kč
Charita Sousedovice	10 000 Kč
Jih. Cent. Pro zdr. Post.	3 000 Kč
Celkem	386 000 Kč

Na tříkrálovou sbírku se letos bude přispívat online

Tři králové přijdou ONLINE!
1. - 24. ledna 2021

Vážení a milí přátelé,
rádi vás informujeme o tom, že Tříkrálová sbírka 2021 se na začátku ledna opět uskuteční.

Do průběhu letošní sbírky zasáhla pandemie nemoci covid-19 a v souvislosti s ní přijatá opatření. Vzhledem ke zhoršení situace a celostátnímu zpsnění restrikci, rozhodlo vedení Charity Česká republika, že po dobu trvání 5. stupně PES koledníci nevyjdou. V případě návratu do 4. stupně jsou Tři králové připraveni Vás navštívit.

Aktuálně se však koleda přesouvá do online prostředí, kdy máte možnost přivítat virtuální koledníky a přijmout jejich online pozhnání.

Věříme, že i letošní sbírka bude úspěšná a přinese dárům i koledníkům radost z dobrého skutku, přání štěstí, zdraví a předání Božího pozhnání.

Do sbírky lze v 5. stupni PES přispět:

- ❖ do online kasičky přes www.trikralovasbirka.cz (umožní Vám darovat částku pro Oblastní charitu Strakonice zadáním konkrétní obce, kterou si vy zvolíte)
- ❖ bankovním převodem na tříkrálový sbírkový účet č. 66008822/0800 (pro Oblastní charitu Strakonice uvádějte, prosím, variabilní symbol 77702023), lze použít i QR platbu.

Tříkrálový koncert bude přenášen v neděli 10. ledna 2021 od 18 hodin na ČT1.

Velice si vážíme všech, kteří se do sbírky zapojují. Děkujeme.

Co viděla Sova z výšky

V zázemí sportovní haly byl vyměněn i druhý kotel

Z důvodu špatné funkčnosti musel být v říjnu loňského roku vyměněn kotel umístěný nad kantýnou ve sportovní hale. Službu zajistila firma Věroslav Szep z Písku a náklady na pořízení nového kotle činily 79 303,- Kč včetně DPH.

Venkovní sociální zařízení u fotbalového hřiště dostalo nový kabát

Od října do konce prosince loňského roku probíhala avizovaná rekonstrukce sociálního zařízení, které v posledních letech nemohlo být kvůli špatnému stavu používáno. Po vykonání potřebných zednických prací byly místnosti opatřeny novými obklady a dlažbou, instalována sanita a v poslední fázi také vnitřní i vnější dveře. Nyní zbývá si jen přát, aby mohla opět naplno začít fotbalová soutěž a sociální zařízení bylo hojně využíváno. Náklady na rekonstrukci se zastavily na částce 234 240,- Kč včetně DPH.

Děti se mohou těšit z nových herních prvků v Oseku i osadách

Krátce po uzávěrce minulého vydání Moudré sovy došlo také k instalaci nových herních prvků na dětském hřišti u pohostinství v Oseku a ve všech osadách kromě Malé Turné. Tam si budou muset místní obyvatelé ještě chvíli počkat, protože nejdříve dojde k uložení nového septiku do země a k úpravě povrchu prostranství návsi. Prvky z akátu, které by měly místním dětem dlouho dobře sloužit, zajistila firma Hřiště hrou. Celkem bylo instalováno 12 prvků různé velikosti a náklady na jejich pořízení včetně montáže činily 502 150,- Kč včetně DPH.

Lucie Mrkvičková

Rozpočet obce na rok 2021

Příjmy	Výdaje	Financování
11 713 300 Kč	15 320 000 Kč	3 606 748 Kč

V posledních měsících každého roku se začíná nejen bilancovat a skládat účty za ten končící, ale také plánovat to, co by se mělo vykonat v roce nadcházejícím. V tu chvíli si starostka Jitka Brejchová společně s účetní Janou Moulíkovou

sedají za stůl a pod čísla jednotlivých paragrafů šifrují očekávané příjmy a nutné výdaje a investice. Následuje debata se zastupiteli, při které se peníze virtuálně přesouvají, částky se navyšují nebo naopak snižují a na konci této mnohdy dramatické diskuse je připraven rozpočet, který by měl co nejvíce odrážet skutečnost. Ten je dle zákona vyvěšen dostatečně dlouhou dobu tak, aby jej mohli zájemci zhlédnout. Co však skrývají jednotlivá čísla paragrafů, z čeho obec „žije“ a co chystá pro občany v příštím roce? Poslechněme si to přímo z úst paní Jany Moulíkové a Jitky Brejchové.

Podívejme se nejdříve na to, odkud každoročně přicházejí potřebné finance. Jaký je největší příjem obce?

Jana Moulíková: Jsou to daňové příjmy, které dostáváme od finančního úřadu. Ty jsou na účet připisovány každý měsíc a jedná se např. o daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z přidané hodnoty nebo z nemovitých věcí. Většinou se tato částka ročně vyšplhá k 9 000 000,- Kč. Účetní uzávěrka za minulý rok 2020 bude až na konci ledna. Na začátku pandemie nám byly daně zkráceny, ale v říjnu nám byly nahrazeny transferem ze státního rozpočtu částkou 816 250,- Kč. Díky tomu byla výše daňových příjmů téměř stejná jako v roce 2019.

Jak to bude v tomto roce? Máme nějaké indicie, že bude částka nižší?

J. M.: Protože se o tom stále jedná, nedokážu to odhadnout. Nedostali jsme zatím žádné informace.

Vypadne podle vás ještě nějaký další významný příjem?

J. M.: Určitě to bude příjem z provozu sportovní haly. Nekonají se obecní turnaje ve fotbale, na jaře nebudou moci jezdit skupiny sportovců, kteří si halu každoročně pronajímají a nemohou se konat ani lekce zumb. Obec také odpustila pronájem prostor Tělovýchovné jednotě a Katce Kloudové, která provozuje nehtové studio, protože nemohli provozovat svou činnost. Příjmy z haly se pohybují každoročně kolem 220 000 Kč. Uvidíme, jaká bude situace na podzim. Další částkou, která z příjmové části rozpočtu zmizí, bude ta, kterou obec získává za vstupenky na obecní ples. Ten se letos pravděpodobně konat nebude.

Pojďme k výdajové části. Jaké položky jsou zde stálicemi?

J.M.: Každoročně jsou to platy zaměstnanců a zastupitelů, neinvestiční transfery pro místní spolky, poplatky za energie, veřejné osvětlení, náklady na údržbu čističky odpadních vod, odpady a údržbové práce. Náklady na vývoz odpadů se neustále navyšují, občané platí stále stejnou částku 500,- Kč na osobu, ale reálné náklady jsou každý rok vyšší. Dále je to činnost spojená s údržbou lesů. Tato částka je také vyšší v důsledku kůrovcové kalamity. Místostarosta Ondra Klíma však zároveň získal dotaci na zmírnění dopadů výskytu tohoto škůdce a měla by být čerpána i v tomto roce.

Jitko, rozpočet byl schválen jako schodkový, přičemž schodek činí více než 3 500 000,- Kč. Jakým způsobem bude schodek pokrytý? Bude potřeba si brát nějaký úvěr?

Jitka Brejchová: Určitě ne. Schodek bude financován z vlastních naspořených prostředků. Na účtech u dvou různých bankovních institucí máme dostatečné množství financí. Tato jistota nám dovoluje schválit rozpočet s takovým schodkem.

Podívejme se teď společně na největší plánované investice. Co je pro obec prioritou?

J. B.: Je to především nutnost starat se o budovy v majetku obce. V letošním roce to bude výměna střešní krytiny nad částí sportovní haly a také nad obecním pohostinstvím. Střechou na sportovní hale, konkrétně v části nad obecním bytem, posilovnou a nehtovým salonem zatéká, tvoří se tam plíseň a dochází k poškození sádkartonových zdí. Na tuto výměnu bychom však rádi čerpali dotaci od Jihočeského kraje z programu POV 2021. Žádost o dotaci je podána a k realizaci by mělo dojít ve druhé polovině tohoto roku. Obdobný problém se zatékáním se objevil i v budově č. 56 nad obecním pohostinstvím. Tady bude muset být rekonstrukce rozsáhlejší, začneme však výměnou střechy a další opravy budou rozloženy do následujících období.

Jaké další akce ukousnou velkou část obecních financí?

J. B.: Jednou z těch největších bude letos oprava komunikace v Malé Turné. Jedná se o úsek, který vede od domu s číslem popisným 36 k tomu s číslem 19. Při velkých deštích se na tuto komunikaci valí voda z polí od Velké Turné a od Žlebin a dochází tak k postupnému vymílání

povrchu cesty. Následně dochází k zaplavování stodoly a dvora domů v dolní části cesty.

Co konkrétně bude tato oprava obnášet?

J. B.: Dojde k obnovení a rozšíření dvou stávajících propustků a odvodňovacího příkopu a poté k celkovému vyspádování komunikace směrem k žlabovníkům, které budou vodu odvádět do potoka. Na několika místech budou do cesty příčně osazeny ocelové svodnice, které by měly rychleji odvádět vodu z komunikace. I v tomto případě byla podána žádost o dotaci, která by pokryla 80% nákladů. Vzhledem k tomu, že odhadované náklady na tento projekt se vyšplhaly nad milión korun, dotace by byla značná a doufám, že se podaří jí získat.

Když mluvíme o Malé Turné, je do rozpočtu zahrnuta i plánovaná úprava návsi?

J. B.: Ano, samozřejmě. Prvním krokem musí být výměna jímky umístěné u bývalého pohostinství za tříkomorový septik s dočišťovacím filtrem. Projekt je hotov a na začátku roku budu podávat žádost o stavební povolení na umístění zařízení. Až bude septik uložen a vše uvedeno do provozu, bude upraveno prostranství, prostor se zútlulí menší pergolou a herním prvkem a bude částečně obehnán plotem. S Malou Turnou také souvisí částka 400 000,- Kč, se kterou je v rozpočtu počítáno a která bude sloužit k pokrytí finančních dotací pro obyvatele, kteří si pořizují zařízení na čištění odpadních vod. To se týká samozřejmě i dalších obcí, nejen Malé Turné.

Bude tato částka stačit?

J. B.: Myslím, že pro tento rok ano. Celková částka se vyšplhá možná až na šestinásobek, ale bude rozložena do několika let. Zatím evidujeme dvě žádosti od žadatelů, kteří mají kompletně dokončenou výměnu zařízení.

Čekají nás ještě další opravy silnic?

J. B.: S ničím dalším v této oblasti se prozatím nepočítá. V rozpočtu je vyhrazena částka 1 000 000,- Kč na vybudování chodníku v nové zástavbě v Oseku II. Zde si zatím necháváme zadní vrátka, protože není jasné, zda se bude chodník budovat letos nebo až příští rok. Mezi zastupiteli panují rozdílné názory a budeme o tom diskutovat. Protože v nové zástavbě došlo k většímu počtu změn oproti původnímu plánu, musela jsem nechat projekt na chodník vypracovat znovu. Měl by být hotový na začátku tohoto roku. Snažila jsem se najít vhodnou dotaci, kterou by se projekt mohl částečně pokrýt. Bohužel je tam podmínka, že místo musí být dostatečně frekventované, konkrétně tudy musí projet alespoň 500 aut denně...to nesplňujeme.

Jak se vyvíjí projekt přivedení vodovodu do Rohozné a Petrovic? Počítá se s ním také?

J. B.: Letos nás čeká uhradit částku za zhotovení projektu. Realizace by měla proběhnout příští rok. Budeme žádat o dotaci, která by měla pokrýt 80% nákladů. Je však třeba mít dostatečnou finanční rezervu, protože nevíme, zda a v jaké fázi výstavby nám bude dotace připsána.

Prozradíš ještě další zajímavé projekty, ke kterým se schyluje?

J. B.: Jistě. Plánujeme vystavět obloukovou halu u čističky odpadních vod v Oseku. Ta by měla sloužit jako zázemí pro komunální techniku a sklad. Prostory teď chybí a většina zařízení musí stát venku. Chystáme se také na výměnu oplocení víceúčelového hřiště u hostince v Oseku. Bohužel však nebudeme moci na tuto akci čerpat dotaci, protože je zde nesoulad v pozemcích, na kterých hřiště leží. Proto budeme akci pravděpodobně financovat ze svého, bez dotace.

Jsou ještě další projekty, na které nelze z nejrůznějších důvodů čerpat dotace?

J. B.: Ráda bych zmínila myšlenku obnovit herní prvky na dětském hřišti u zámeckého parku. Plán byl takový, že v loňském roce pořídíme nové vybavení hřiště u pohostinství v Oseku a osadách za hotové a tento rok budeme měnit prvky právě na hřišti u zámku z dotace MMR. Zjistilo se ale, že část pozemku pod hřištěm není ve vlastnictví obce Osek a to čerpání dotace znemožňuje. Proto jsme se rozhodli tento projekt přesunout na příští rok a mezitím vyřešit odkoupení části pozemku od Jihočeského kraje.

Lucie Mrkvičková, Jitka Brejchová, Jana Moulíková

Do zvířecího azylu Sirius v Záhoří u Písku opět zamířily vaše dárky

V pátek 18. 12. 2020 byla ukončena sbírka pod názvem „VÁNOČNÍ SBÍRKA PRO PEJSKY A KOČIČKY“.

Všechny dary jsme o den později předali paní Ivaně Gašparíkové, která z nich měla obrovskou radost. Pomohli jsme s jejich vyložením, poté jsme se vyfotili a poslechli si osudy některých svěřenců. V azylu je přibližně 40 pejsků a 30 koček. Jedná se spíše o domov důchodců, jsou tam přestárlá, handicapovaná a opuštěná zvířata. Bohužel jsme si nemohli prohlédnout celý areál, ale to je kvůli nejruznějším nařízením pochopitelné. Paní Ivana všem dárcům děkuje a na dálku přeje šťastný nový rok.

Letos se darů od obyvatel obce Osek i přilehlých osad sešlo opravdu hodně. Museli jsme jet dokonce dvěma auty s károu. Milan Král a Albín Korvas nám pomohli s naložením, za což jim děkujeme. Máme velkou radost z toho, že lidem osud zvířat není lhostejný a pomáhají podle svých možností. Sbíraly se granule, konzervy, piškoty, pamlsky, kapsičky, těstoviny, kočkolit, dezinfekční přípravky, Savo, rukavice, deky, ručníky, utěrky, povlečení, misky nebo pelíšky. Vše se pečlivě zaznamenávalo na obecním úřadě a tamním zaměstnancům patří velké díky za pomoc. Dárců bylo celkem 35. Někteří z nich ale nechali dary „za dveřmi obce“ a nemůžeme jim tak bohužel předat poděkování. Snad si je přečtou zde nebo na internetových stránkách obce.

Sbírky pořádáme od roku 2015. Dříve jsme vozili dary do útulku do Strakonice. Myslíme si, že Sirius v Záhoří naši pomoc potřebuje nejvíce. Paní Gašparíková zmiňuje, že právě tradiční vánoční sbírky jí jsou obrovskou pomocí. Je závislá jen na darech a na provoz azylu jde celý její důchod. Kromě elektřiny má také velké výdaje za veterinární péči. Pociť, že obyvatelé obce pomáhají, je velmi povznášející a dává sílu k uspořádání další sbírky v roce 2021.

Rádi bychom zveřejnili jména dárců a tím jim veřejně poděkovali. Protože bychom neradi na někoho zapomněli, do poštovních schránek nebo osobně jsme předali srdečné poděkování.

Děkujeme všem hodným lidem, kteří pomáhají dobré věci a myslí i na ty, kteří naši pomoc opravdu potřebují.

V novém roce 2021 přejeme hodně zdraví, protože to je to nejdůležitější, ale také lásku, pohodu a štěstí.

Eva a Vojta Barborkovi, Lenka a Jindra Boubalovi
- organizátoři akce

Eva Barborková

Zleva: Albín Korvas, Lenka Boubalová, Ivana Gašparíková a Eva Barborková

Příspěvky od čtenářky

Vánoční čas má své neodmyslitelné kouzlo a je prošípován významnými dny, na které zůstávají nesmazatelné vzpomínky. Čtenářka Jitka Pavlíková (rozená Kozlíková), která se narodila v Jemnicích a větve jejího rodokmenu sahají také do Malé Turné a Petrovic, na místa svého dětství často vzpomíná. Poslala nám velmi zajímavou ukázkou své tvorby s vánoční tematikou.

Jemnické Vánoce před sto lety

Moje teta Marie Hlaváčová mi psala ve svých téměř 90 letech dopisy, které obsahovaly mimo jiné i různé vzpomínky na dobu jejího dětství a mládí prožitého v malé vsi jménem Jemnice. Takto vzpomínala na čas kolem Vánoc:

„Jak jsme prožívaly jako děti Mikuláše? Moc jsme se na něj těšily – přišel a přinesl plno sladkostí. Samozřejmě i s čertem, a toho jsme se bály. To jsme se ze strachu modlily a pletly celou modlitbu. Když Mikuláš odešel, maminka říkala: „Dejte si punčochu každý za okno, Mikuláš vám tam nadělí.“ Ráno jsme byly nedočkavé, co tam máme - to bylo ve špičce punčochy kousek uhlí, dva

brambory, trochu sušených švestek, oříšky, pár datlí a navrch byl perníkový Mikuláš. To bylo radosti, víc než dnes některé děti mají – byly jsme vychované skromně. Pak jsme se těšily na Vánoce. Tatínek přinesl z lesa krásný stromeček, byla to voňavá jedlička, navrch krásně zelená, vespod bílá – to bylo z ní vůně, to už dnes ty stromečky nejsou. Přišel Štědrý večer. Před večerí jsme všichni klečeli na zemi, tatínek předříkával modlitbu a my jsme odříkávali. Po modlitbě byla večeře – houbový kuba, omáčka byla černá, byla ze švestek, oříšků, mandlí, rozinek, sirupu, byla velice dobrá. V ní měl být kapr, ale byly jsme malé, rodiče měli starost, abychom nespokly kostičku, tak tatínek zabil králíčka a byl v omáčce. K ní byla vánočka, maminka je pekla v peci a bylo jich vždy sedm. Pak přišlo nějaké to vánoční pečivo a čaj, který byl s citrónem. Stromeček byl ustrojený jen obyčejně – ne jak dnes mají děti - nahoře byla kolekce a dole bylo cukroví, co maminka upekla, nějaký ten oříšek zabalený v pozlátku, balené kostky cukru a nějaká jablíčka. Řetěz jsme si udělali sami z ozdobného papíru. Bylo plno sněhu, to byly krásné Vánoce. Též přišel pastýř, troubil vánoční píseň *Nesem vám noviny*. Za přání k novému roku dostal nějakou výslužku. Po večerí jsme všichni zpívali vánoční písně *Narodil se Ježíšek, Slyšte, slyšte pastuškové* a také *Já bych rád k Betlému, k Ježíšku malému, mám doma žežuličku a tu mu odnesu. Bude žežulička vyrazet Ježíška, u hlavičky jeho sedávat, pět peněz mu bude kukávat, pět peněz, pět peněz, zdrav bud' Ježíšku dnes. Copak já dám Ježíškovi, když v kapsičce nic nemám, mám já jenom dva Krejčárky, ty já mu s radostí dám. A já mu dám ještě více, dvě jehnice i s vlnou, aby se mohl náš Ježíšek ohřát před zimou...*

Vzpomínky Marie Hlaváčové, roz. Kozlíkové, narozené roku 1918 v Jemnicích

Jitka Pavlíková

Vánoce v Pošumaví - zvyky, tradice a obyčeje

Po skončení podzimních prací přicházela do Pošumaví zima s celým svým bohatým zvykoslovím. Šumavské chalupy někdy již poměrně záhy zapadaly sněhem a lidé se pak mohli věnovat spíše drobným domácím pracím - muži opravovali hospodářské nářadí, vyráběli věci ze dřeva, ženy předly, draly peří. Při těchto příležitostech se lidé scházeli k společným činnostem a zábavám, kde se vyprávěly různé

historky, pohádky a pověsti, které se zatajeným dechem poslouchaly i děti zalezlé za pecí.

Vánocům předcházela advent, v němž se měli lidé po celoročním pracovním shonu věnovat více péči o svou duši a přípravě na oslavu narození Jezulátka. Během adventu se nekonaly žádné taneční zábavy - jak tvrdila známá pranostika: „Řekla Káča Barce, nechme toho tance“. Chodilo se na roráty, což byly mše se zpěvy konané v časných ranních hodinách.

Prvním z adventních svátků, který si věřící v adventu připomínali, byl svátek sv. Ondřeje 30. listopadu. Lidová víra odedávna připisovala noci na svátek tohoto světce čarovnou moc. Na tento svátek se prováděla řada magických úkonů a věšteg, které zajímaly hlavně neprovdané dívky – sv. Ondřej je totiž patronem nevěst. Třásl se stromem, také se klepalo na kurník - když se ozval kohout, děvče se do roka vdalo, když slepice, muselo s vdavky počkat.

4. prosince následoval další adventní svátek, a to svátek sv. Barbory, která byla jednou z nejoblíbenějších svatých. Barbora byla považována za patronku horníků, kameníků, zvonářů, dělostřelců, hasičů a dívek, rovněž ochránkyní proti horečce, bouři a moru. Rovněž den jí zasvěcený byl spojen s řadou lidových zvyků. Snad nejznámějším se stalo řezání větvíček - barborek. Dívky, které se chtěly vdát, je v tento den nařezaly a pak sledovaly, zda do Štědrého dne vykvetou. Na jednotlivé větvíčky také přivazovaly cedulky se jmény svých oblíbených chlapců. Ta Barborka, která rozkvetla jako první, určila budoucího ženicha. V předvečer této světičky chodily ještě před druhou světovou válkou po vesnici dospělé dívky v bílých oděvech, s pomoučenou tváří. Navštěvovaly jednotlivá stavení a rozdávaly hodným dětem ovoce a cukroví, zlobivé vyšlehaly metlou. Barborky chodily po třech až šesti, v pase měly uvázanou stuhu a ve vlasech na památku mučednictví sv. Barbory věneček. Ve stavení křesťanský pozdravily a přezpívaly písničku o umučení sv. Barbory. V Pošumaví Barboru často doprovázela koza a čert. Tuto úlohu nadělování dětem později převzal sv. Mikuláš - jen čert mu zůstal.

Dalším velmi oblíbeným svátkem byl svátek sv. Mikuláše. Jeho původ je třeba hledat v německých zemích, odkud se k nám tento kult rozšířil. Jeho základem byly patrně v 10. stol. biskupské hry konané v klášterních školách. Oslavy sv. Mikuláše bývaly odjakživa bujaré, samotnou postavu Mikuláše doprovázel průvod maškar a roztodivných postav, z nichž postupně zbyl jen čert a anděl. Církev v minulých stoletích

se snažila toto bujaré a často nevázané veselí zakazovat. Někde Mikuláš nechodil, a tak v předvečer jeho svátku dávaly děti za okno talíř, do kterého jim pak Mikuláš v noci nadělil nejčastěji ovoce, pamlsky, ořechy a švestkového panáka. Zhotovoval se tak, že na špejli nebo tenký drát se napíchaly sušené švestky nebo jiné ovoce. Tento švestkový panák byla starodávná šumavská figurka určená pro mikulášskou nadílku. Později se ze sušeného ovoce tvořily figurky Mikuláše a čerta. V selských rodinách pekly ženy z perníkového těsta figurky panáčků.

Na svátek sv. Lucie 13. prosince byly rovněž tradiční občůzky dlouho velmi oblíbené a hojně rozšířené. Jméno Lucie znamená „plná světla“, což má připomínat postupné prodlužování dne. Jednalo se o typicky ženský svátek. V tento den platil přísný zákaz předení lnu a jeho nedodržení Lucky trestaly. Lucky chodily po vsi, vedla je černá Lucie, ostatní Lucky měly šaty a závoje bílé. Po příchodu do místnosti se černá Lucie začala u stolu tiše modlit, zatímco ostatní začaly pracovat. Uklízely světnici, zametaly, předstíraly vaření, ta se štětkou oholila hospodáře. Často ale také ve světnici Lucky způsobily úplnou pohromu, kdy rozsypaly mouku, přeházely nádobí, posypaly podlahu popelem a do kasičky pak hospodyně Lucii vkládala drobné mince.

Samotné Vánoce se dříve na Šumavě neslavily tak okázale jako v pozdějších časech. Zvyk strojít vánoční stromek je poměrně nový a běžně se rozšířil teprve koncem 19. století, kdy na Šumavu přišel z Německa. Zavěšoval se ke stropu za špičku. Býval ozdobený prostě - červenými jablíčky, houstičkami z vánočního těsta, sušeným ovocem, ořechy a řetězy, často také postavičkami z perníku. Oproti tomu stavění jeslíček bylo prastarou tradicí. Vyřezávaný – později i papírový - betlém byl chloubou domácnosti. Býval umístěn většinou v mechu za oknem nebo v pozadí velkého stolu uprostřed světnice.

O Štědrém dnu panovala všude posvátná atmosféra, byl dnem postním, četlo se z rodinné bible a modlitebních knížek. Tento výjimečný den byl chápán jako čekání na příchod - svatvečer. Štědrý den byl v životě předků také prostoupen řadou pověr, ale i krásných zvyků a obyčejů. Když se objevila první hvězda - večernice, pastýř nebo ponocný začal obcházet dům od domu a vytrubovat vánoční koledy. Tehdy také končil celodenní půst. Dětem se jako odměna za to, že se postily, ukazovalo zlaté prasátko. Hospodyně pak pozvala celou početnou rodinu včetně služebných ke stolu. Velmi se dbalo na to, aby na štědrovečerním stole byla pokud možno hojnost

pokrmů, přesvědčivě to ilustruje tento úryvek z knihy Adolfa Daňka „Na šumavském Podlesí“:

„Na Štědrý den je půst - a zatím nikdy se nenavaří tolik jídel (arciť postních) jako na ten den. Starostlivé hospodyně vypočítávají už kolik neděl napřed, co všechno se musí koupit, a proto škrť každý halíř, jen aby měly na svátky všeho dost. „Až pojeděš do města, kup tam..“ a hospodáře až brní uši, co mu hospodyně vyjmenuje. „A nezapomeň dojít k panu starému, ať nám nechá sladké pivo do ryb na černo. A kvasnice!“ volá ještě za ním do závějí. – Jindy se odbyla večere zkrátka: hrachová polévka, potom kuba, to jsou vařené kroupy promíchané sušenými houbami, se hodně omastily a v troubě upekly. Ke kubovi byla muzika, to je uvařené sušené švestky a hrušky. Potom hospodyně dala každému koledu: vánočku a trochu jablek ze sadu a oříšků ze stráně.“

Štědrovečerní večere začínala modlitbou a také vzpomínkou na zemřelé. Typickým jídlem toho dne byl oblíbený „černý kuba“. Tento obřadní pokrm díky přidanému česneku měl chránit před zlými silami. V bohatších rodinách se jedla černá omáčka z povidel a perníku, k ní se přikusovala vánočka, tzv. „houska“, původně „calta“. Jedlo se ovoce, ořechy, později se podával štrúdl a čaj. Ryba pronikala na vánoční stůl až po 1. světové válce, dříve nebyla obvyklá a ani oblíbená, nebyla považována za sváteční jídlo. Po večeri celá rodina odcházela na půlnoční, která byla vyvrcholením celého svátečního dne a projevem radosti nad zvěstováním Božího narození.

Nedílnou součástí vánočních zvyků byla i koleda, kdy koledníci po dvanáct dnů od Božího hodu do Tří králů chodili po vesnicích, zpívali koledy a hráli na různé nástroje a dostávali výslužku. Štědrost chápali naši předkové šířeji než dnes. Slovo „štědrý“ znamenalo dobrotvivý, shovívavý, proto byli podarováváni chudí příchozí, žebráci, kantoři, kněží i děti.

Štědrovečerní zvyky jsou na Šumavě a v jejím podhůří prastaré. Patřilo mezi ně např. lití olova a rozkrajování jablek s věštěním budoucnosti nebo také půlnoční střelení z pušky. Obdarovávání je zvykem pozdějším. Původně se jednalo o mnoho pověr, zvyků a pranostik, které předkové opírali o dlouhodobé pozorování přírodních jevů. Některé z nich stojí za připomenutí:

Od štědrovečerního jídla dostával dobytek i sad.

Hospodář chodil kolem stavení a sledoval, aby nikdo nevzal nic pod „kápějem“ - okapem. Ten by pak stavení učaroval.

Hospodyně nesměly na Štědrý den nic půjčit - ani pekáč, to by se jí nevedlo na buchty, ani vejce, to by slepice nenesly. Ani seno či slámu nebylo radno půjčit - nebylo by štěstí na dobytek.

Při štědrovečerní večeři nesměla hospodyně od stolu, rozlízala by se jí housata.

Na Štědrý den se zametlo a smetí se odneslo večer k sousedovi na práh - aby se odnesly všechny krivdy a vády.

Na Štědrý den nesmělo viset prádlo, aby někdo z rodiny do roka nezemřel.

Stůl vždy hospodyňky pokrývaly bělostným ubrusem, symbolizujícím čistotu. Pod něj dávaly semena všech plodin pěstovaných v hospodářství, ta potom dobře uschovaly a na jaře promíchaly se setbou, a kapří šupiny, aby se domu držely peníze.

Nohy u stolu spínaly řetězem, aby vytrvala soudržnost rodiny, popřípadě omotávaly provazem, aby do domu nepřišli zloději.

Prostíraly vždy pro sudý počet stolovníků, jedno místo navíc, co kdyby přišel nečekaný host.

Tolik tedy z moudrosti našich předků, které se vázaly k vánočnímu času. Můžeme si jen přát, aby se tradice spojené s Vánoci nadále udržovaly, abychom si ve své mysli našli i my dnes místo pro vánoční kouzlo, krásu, a tajemství.

Jitka Pavlíková

Dětská vzpomínka

To tajemství vánoc od dětství
si v sobě nesu dál -
když nahlédla jsem do pokoje
kde se tam stromek vzal.

Žádný pak už tak nezářil
jak ten v dětské vzpomínce
dárky jsem chtěla hned rozdílet
tátovi, mamince.

Možná že dneska dárků víc
pod stromkem najít smím-
ten údiv co v dětství však nepotkám
to dneska dobře vím.

Když rolnička zazněla, mě oči dokořán -
já dlouho potom věřila
že ten kdo dvorem mihl se
byl Vánoc Král a Pán.

Košíček jablek

Na stole stojí proutěný košíček
Plný je po okraj červených jableček.
Než děti všechna ta jablíčka vyjedí
Své dávné pohádky jim babičky povědí

Až kraj se přikryje peřinou sněhovou
Šípky budou zas barvu mít nachovou
Děti si připraví punčošky za oknem
A země zas zasní se hlubokým zimním snem.

Pak poslední jablíčka v odrazu plamene
Zaskví se červení jak tváře zmámené
Vánočním tajemstvím - tím kouzlem svátečním
Než vše se promění ve voňavý svíček dým ...

Ladovy Vánoce

Vesnička se choulí ve sněhu,
známe ji z Ladových příběhů.
Chlapec se klouže ze stráňky
a vločky se snášejí na sáňky.
V chalupě se kouří z komína,
voní tu polévka mámina.

Že to dnes trochu jinak je?
Přesto nás u srdce zahřeje
pan Lada se svými obrázky...
... když hledáme vánoční náladu
vždy vzpomeneme si na Ladu.

Jitka Pavlíková

Jana Horvátová: Když dokážeme pomoci alespoň jednomu člověku, má naše služba, a má práce, smysl

Leckdy může významně pomoci jen dobře míněná rada, vhodně zvolená pomůcka, asistence při vaření nebo jen pár minut vlnitého rozhovoru nad kávou či čajem. O tom se téměř každodenně přesvědčuje Jana Horvátová z Oseka, která již osmým rokem sbírá zkušenosti na pozici vedoucí strakonické pobočky Jihočeského centra pro zdravotně postižené a seniory. Tato obecně prospěšná společnost nabízí v sedmi jihočeských městech své služby půjčoven kompenzačních a rehabilitačních pomůcek, poradny pro zdravotně postižené a seniory nebo služby pro osoby se sluchovým postižením a osobní asistence ve Strakonici. Vedle těchto možností pomoci poskytují poradenství výše zmiňovaným skupinám a veřejnost i neformální pečovatelé se u nich mohou vzdělávat. Každá pobočka nabízí trochu něco jiného a v Prachaticích a Českých Budějovicích dokonce zřídili Dobročinné obchůdky. Protože každý z nás se může ocitnout v situaci, kdy bude využít jejich služeb východiskem, nabízí Jana dostatek konkrétních informací.

Jano, jak jsem již zmínila, pracuješ jako vedoucí strakonické pobočky. Řekneš čtenářům, jaká byla tvá profesní cesta?

Jana: Začala jsem pracovat jako osobní asistentka. Čtyři roky jsem dojížděla do domácností klientů a od konce roku 2012 působím právě na pozici vedoucí.

Jak vypadá tvůj běžný den?

Každý den je jiný. Většinou se ráno sejdu se sociální a administrativní pracovníci a přiblížíme si plán. Musím být vždy k dispozici a připravena vyjet i do terénu. Tahle práce určitě není stereotypní. A tak se stane, že v jednu chvíli vedu lidi a rozdávám pokyny a za pár minut něco uklízím. Pracujeme s lidmi a lidé jsou změna.

Co strakonické pracoviště lidem nabízí?

Nabízíme služby osobní asistence zdravotně postiženým lidem nebo seniorům v rámci Strakonice. Působíme pouze ve městě, v Oseku a

okolí tuto službu zajišťuje Oblastní charita Strakonice. Naše činnosti jsou ale velmi podobné. Pomoc zahrnuje zajišťování klientům jejich běžné denní potřeby, úklid domácnosti, pomoc s vařením a také obyčejné popovídání. Ve Strakonici máme dvě osobní asistentky a jednu paní na dohodu o provedení práce.

Provozujete půjčovnu kompenzačních a rehabilitačních pomůcek. Jaké produkty jsou nejvíce využívány?

Jsou to především vozíky, chodítka, wc křesla nebo polohovací postele. Například polohovacích postelí máme v současné době deset a více než polovina z nich je neustále v oběhu. Pokud by se stalo, že by něco nebylo zrovna k dispozici, je možné věc převést z některých z našich dalších pracovišť. Pacienti mohou však využít i speciální pomůcky. Jsou to například schodolez nebo motomed Viva1 nebo 2. Motomed je rehabilitační pomůcka pro horní i dolní končetiny, se kterou se dá cvičit aktivně i pasivně. V době koronaviru bylo velké množství rehabilitačních center zavřených nebo omezených. Zvlášť pro pacienty po úrazu nebo po operaci je velmi důležité začít rehabilitovat co nejdříve. Cvičení tedy muselo být prováděno doma a právě tato pomůcka může být velmi účinná. Schodolez je zase určený pro lidi na vozíku a jak název napovídá, pomáhá jim zdolat schody pomocí pásu.

Jaké jsou ceny za půjčení takových pomůcek?

Snažíme se držet cenu půjčoveného co nejnižší. Běžné pomůcky je možné si půjčit za 5 nebo 10 Kč na den, nejdražší je již zmiňovaný schodolez, který je k dispozici za 30 Kč na den. Částky vybrané na půjčovném pokryjí zhruba údržbu pomůcek. Na nákup těch nových potřebujeme další zdroje.

Odkud finance získáváte?

Na sociální služby především z dotací z MPSV nebo také z dotačních titulů vypisovaných krajským úřadem, úhradou za službu osobní asistence a v neposlední řadě z dotací od obcí a měst. Půjčovny již nejsou sociální službou, musíme finance získávat z jiných zdrojů než je ministerstvo či kraj. Ti je nepodporují. Čerpáme také prostředky z různých nadací a máme dva sbírkové účty. Ten starší z nich byl na půjčení a nákup pomůcek a druhá sbírka byla určená na nákup auta. To jsme si pořídili před třemi lety, účet je stále otevřený a nyní jdou peníze na pokrytí provozu tohoto auta. Máme také kasičky v Coopu ve Strakonici a ve Volyni. V Českých Budějovicích a Prachaticích se otevřely Dobročinné obchůdky.

Jak tyto obchůdky fungují?

Lidé sem můžou přinést prakticky cokoli – oblečení, boty, hračky, keramiku. Věci nám darují a my je potom za symbolické částky v obchůdkách prodáváme. Když se nashromáždí hodně předmětů najednou, dovezeme věci do azylových domů nebo dětských domovů. Zaměstnávají se zde lidé přes úřad práce s nějakým omezením.

Poskytujete také poradenskou činnost?

Ano, určitě. Uvedu příklad – do půjčovny přijde například rodinný příslušník člověka po mozkové příhodě. My mu poradíme s výběrem vhodných pomůcek, řekneme, co bude v jejich případě nejefektivnější a věc zapůjčíme domů, aby si jí mohl vyzkoušet v reálném prostředí. Například zda se chodítko vejde do dveří atd. Ve chvíli, kdy si chtějí zakoupit pomůcku hrazenou pojišťovnou, pomůžeme jim s výběrem té správné pomůcky.

Mohou se přihlásit i lidé, kteří by pomáhali jako dobrovolníci?

Mohou, ale teď momentálně žádné nemáme. Chodí k nám praktikantky např. z volyňské střední školy. Je to trochu komplikované, protože klienti jsou zvyklí na svou osobní asistentku a nemají příliš rádi změny. Nejčastěji tak pomáhají v půjčovně.

Je to bezesporu práce i psychicky náročná. Jak to vnímáš?

Určitě ano. Většinou nás kontaktují příbuzní klienta. Pacient nebo senior sám je mnohdy trochu skeptický, přeci jen si pouští do domu zcela cizího člověka. Potom proběhne první schůzka, která prolomí ledy. Pro klienta je asistence mnohdy dobrý kompromis. Vyhne se tak nutnosti odejít do zařízení pro seniory a dovolí mu ještě nějakou chvíli zůstat ve svém prostředí. Docházíme jednou až třikrát v týdnu podle harmonogramu. Vždy je dobré přijmout nabízený šálek kávy nebo čaje a popovídat si. Bohužel však mnohdy víme, že už situace lepší nebude. Je důležité umět oddělit práci od soukromého života. Já to umím a večer kvůli tomu nebrečím. Je také důležité vybrat si svůj obor. Práce v jiných oblastech je mnohem náročnější ...například u pacientů v protialkoholní léčebně je jen osmiprocentní pravděpodobnost, že se jejich situace zlepší.

Jsou nějaké očistné nebo terapeutické metody určené i vám?

Ano. Absolvujeme různé terapie v rámci supervize, které nás vždy nakopnou a nalijí další

energii do žil. Pořád říkám, že už s touhle prací skončím...nikdy jsem to však ještě neudělala.

Byly vánoční svátky něčím výjimečné?

Jsou to každoročně krizové svátky. Naši klienti jsou většinou sami, některé z nich rodina příliš často nenavštěvuje, a tak je to pro ně spíše smutné období. Snažíme se jim co nejvíce pomoci. Na druhou stranu nám letošní rok umožnil více poznat naše klienty a být jim blíže. Opravdu stačí strašně málo, poděkování, pohlázení, úsměv. A když dokážeme pomoci aspoň jednomu člověku, má naše služba, a má práce, smysl.

Lucie Mrkvičková, Jana Horvátová

Jana neztrácí optimismus téměř nikdy

Vánoční stromky se rozsvítily bez obecenstva

První adventní neděle je každý rok věnována události, při které se v podvečerních hodinách rozsvěcují ozdobené vánoční stromky ve všech koutech České republiky. Letos se nemohly uskutečnit trhy v Oseku a stromky v ostatních vsích také osaměly. Obecní úřad alespoň obyvatele požádal, aby na stromky věšeli ozdoby z různých materiálů a alespoň trochu si tak tento den zpříjemnili. Pod stromem v Oseku byla umístěna schránka na dopisy pro Ježíška a děti

s napětím ve dnech před Štědrým dnem očekávaly jeho odpověď. Všechny se dočkaly.

Stromek před obecním úřadem zajistil místostarosta Ondřej Klíma. „Vánoční stromky vyřezávám posledních šest let v Brdech, protože zde pracuji jako polesný a OLH. Výřez se provádí odborně a nejsou tím ohroženy kultury. Je to prakticky prořezávka, tj. první zásah při výchově mladých porostů. Toto nás čeká i v obecních oseckých lesích. Až k tomu stromky dorostou, budeme čerpat ze svých zásob. Osobně domů preferuji všechny druhy jedle, ale i borovice a smrky jsou krásné. Dnešní doba nabízí velkou škálu sortimentů, takže každému podle jeho představ. Díky novému trendu plantáží vánočních stromků je najdete za dostupné ceny v obchodech.“

Vesnicí opět chodil Mikuláš s andělem a čerty

Pátého prosince se ulicemi ozývalo nebeské šustění andělských křídel, hlasitý lomoz řetězu i rozvážné kroky doprovázené úderem spravedlivé mikulášské berly. Do ulic se opět po několika letech vrátila skupina, která přišla domů k dětem, aby je pochválila a obdarovala a ty, které to měly u Mikuláše trochu „rozlité“, také trochu vyplásla.

V několika předchozích letech se děti scházely v sále místního pohostinství, aby na jejich příchod čekaly společně. Situace hromadnému setkání však nepřeje, a tak, když se setmělo, nezbední čerti tloukli na okna a dveře, anděl zvonil na zvoneček a Mikuláš předčítal dětské hříchy ze své veliké knihy. Albín Korvas coby Mikuláš s andělem v podání Ilony Sokolové krotili rozpustilé čerty Jiřího Kalinu a Jindřicha Boubala. Tomu z pytle vyčuhovala dětská noha, která děsila i mnohé dospělé.

Akci jako vždy zaštitily dámy ze Svazu žen a ty také připravily pro děti balíčky plné nejrůznějších laskomin. Skupina dárky rozdala dvaceti šesti dětem, které si pro ně připravily básničky a písničky. Albín Korvas nám řekl: „Tradiční návštěva v domácím prostředí byla zajímavější pro všechny zúčastněné – jak pro děti, tak rodiče a mnohdy i prarodiče. Všichni jsme si to užívali naplno. Popovídání s Mikulášem, andělem či čerty bylo daleko osobnější než při hromadném mumraji na sále v hospodě. Náročnější to pro nás bylo jen z pohledu nutnosti přesouvat se mezi jednotlivými domy. Svoji družinu musím jenom chválit. Tentokrát byli čerti na děti spravedliví,

nikdo před nimi neutíkal a básničkám bylo i přes viditelnou nervozitu dětí rozumět. A každé dítě dostalo svůj prostor. Nadílka uběhla vcelku rychle, příště si to asi víc „vychutnáme“. Bude záležet na počtu plánovaných zastavení. Všechno běželo tak, jak to zorganizovala naše paní starostka. Místo kočáru nám dělal „taxíka“ pan Ondrejka. Pokaždé trpělivě čekal, až se všichni s těmi košťaty, andělskými křídly a Mikulášským čepcem a berlou naskládáme do auta. Dětství jsem prožil ve Zlíně (resp. Gottwaldově). Bydleli jsme v okrajové části, takže se rolí Mikuláše, anděla a čertů ujali rodičové kamarádů z naší ulice. O zážitky podobné těm dnešním jsme tak nepřišli.“

V jedné z domácností, které skupina navštívila, na ně netrpělivě čekal Jakub Šmat se svým malým bráškou Matějem. Jejich matka Dominika Brejchová nám řekla: „V Oseku žijeme od loňských Vánoc. Byli to první čerti tady a vůbec úplně první pro Kubíka. Těšil se, ale pak měl trochu strach. Vzpomíná na to ale hezky a všem vyprávěl, že ho čert pohladil. Básničku neřekl, i když ji umí. Chtěl, abych ji řekla já. Jako malá jsem žila ve Strakoniciích a pamatuji si, jak mě jednou na hradě čert hodil na váhu a řekl, že si mě tam nechají. Tehdy už jsem byla velká a měla pochybnosti o existenci čertů, ale tímhle mě úplně rozhodili a začala jsem plakat. Dnes na to s rodiči s úsměvem vzpomínáme.“

Navštívili i Rosalinku Čapkovou z Oseka a jejího mladšího bratra Eliena. Rosalinka nám řekla:

„Nejvíce jsem se těšila na anděla, protože je to holka a my holky máme nejradši anděly. Říkala jsem básničku *Mikuláš* a povedla se mi. Bráška Eliík se trochu bál...malinko taky plakal.“

Lucie Mrkvičková

Zleva: Jindřich Boubal, Albín Korvas, Ilona Sokolová a Jiří Kalina

Lesní zvěř je potřeba krmit s rozmyslem

V předvánočním čase a hlavně na Štědrý den ráno si spoustu lidí najde cestu ke krmelcům a přinášejí lesní zvěři krmení. Příkrmování zvěře je v pořádku, ale pod podmínkou, že se dodržují určitá pravidla: příkrmy musejí být nezávadné a v rozumném množství. Například plesnivé seno není vůbec vhodné, zkrátka je dobré používat selský rozum. To, co chutná nám, nemusí dělat dobře zvěři. Je možné přikrmovat suchou kvalitní pící, kaštiny, žaludy, nějakým tím ovocem a zrním. Určitě bych nedoporučoval pečivo a už vůbec ne kuchyňské zbytky - třeba oschlé knedlíky.

My myslivci toto vcelku vítáme. Pokud jsou dodržována výše uvedená pravidla, je to pro zvěř přínosem. Na senu si rád smlsne zajíc nebo srnčí zvěř, kaštiny, žaludy a ovoce jsou pochoutkou pro divočáky a v případě zrní je nejšťastnější bažant a lesní ptactvo. Myslivecký spolek Bárovka z.s. každoročně od podzimu přikrmuje zvěř a to hlavně jádrem (pšenice, oves, ječmen), aby si vytvořila dostatečnou zásobu energie na zimu. Co se týče sena, je v podstatě zbytečné ho předkládat dokud nenapadne sníh - jinak si zvěř pící najde ve volnosti a o seno takřka nestojí.

Naprosto se ztotožňuji s tím, že na výbězích, kde jsou chována nejrůznější zvířata, se objevují cedule s nápisem „Nekrmit“. Přece když vidím cizí zvíře, o kterém nic nevím, nemůžu jej svévolně něčím krmit. Může mít například nějaké dietetické omezení. Je třeba si uvědomit, že ne vše, co zvíře sežere, mu udělá dobře. Majitel by měl být minimálně informován o tom, kdo, co a kolik čemu dává a to v tomto případě není možné odhadnout. Například u koní jde i o to, že pokud se překrmují energetickou stravou bohatou na cukry, může dojít k takzvanému „schvácení kopyt“. To je pro zvíře velice bolestivý zážitek a následky se nedají často úplně zvrátit. Bývají dost tragické, např. koliky (zauzlování střev), schvácená kopyta a nezřídka to končí úhynem samotného zvířete.

Moje rodina má také svůj vánoční zvyk. Každý rok vezmeme seno do krmelců a obilí do zásypů a uděláme si dopolední procházku. Stromeček v lese nezdobíme, ale pokud vše stihneme, bereme koně na štedrodenní procházku a večer po večeri jdeme s dětmi udělat Vánoce zvířátkům doma. Ke každému z nich dojdeme, zapálíme prskavku a popřejeme krásné Vánoce. Ježíšek má mezitím dostatek času, aby donesl pod stromeček dárky i nám.

Lukáš Bláha, Petrovice

ZIMA

Podzim vrátka zavírá,
poslední list dopadá.
Zima vládu začne,
peřinu sněhu začne.

Mikuláš s čerty a andělem,
dají sladkosti dětem všem.
Čerti si zařadí,
a anděl děti pohladí.

Na Vánoce všichni spolu,
sejdeme se u plného stolu.
Ježíšek dá pod stromeček,
každému nějaký dáreček.

Na nový rok si připijem,
hlavně zdraví všem přejem.

Ondřej Bláha, Petrovice

Procházka zimní krajinou – cíl Chlum Letos jinak

Celková situace byla tak nepřehledná a stále se měnící, že nejtěžší bylo zvážit, zda se do organizace tradičního novoročního výstupu na Chlum v roce 2021 pustit nebo ne. Rozhodnutí padlo v okamžiku, kdy se situace začala obracet k lepšímu. A tak přípravy začaly dle osvědčeného scénáře. Návrh na štoček razítka a zadání jeho zhotovení – tady jsme s Davidem Andrlíkem zvolili ještě „neutrální“ přístup – místo roku 2021, jsme uvedli jen 7. ročník, pro případ letošního nekonání. Předání štočku se žádostí o zhotovení medailí do DOZP. Jako vždy s nimi byla skvělá spolupráce a vše klaplo. Ještě jednou jim moc děkuji. Pak už následovaly plakáty, pozvánky (David je skvělý), tisk listů Vrcholové knihy, nákup „svařáku“ a čaje (dlouho v obchodech nebyl k mání, ale nakonec se objevil), vypůjčení várníc - a byli jsme připraveni. Zbývalo posoudit průjezdnost příjezdové cesty a označit trasy – to už bylo na mně.

Zhruba v tomto okamžiku se však epidemiologická situace zhoršila a bylo jasné, že se nic organizovat nedá. A tak žádné plakáty, žádné pozvánky a žádné značení tras. I to mám „zmáknuté“. Škoda, ale nedá se nic dělat. Napadlo mě, že se pravidelní účastníci na procházku i přesto určitě vydají. Vytvořil jsem proto dvě samoobslužná stanoviště, aby se urychlilo oddělené zapisování do Vrcholové knihy

a převzetí medailí. První účastníci se registrovali ve 12,00 a poslední po 15,00. Někteří se vydali na cestu už dopoledne a zanechali nám hezký vzkaz. Ze šišek na cestě sestavili letopočet „2021“. I pro ně mám případně medaile.

A jak to celé dopadlo? 166 zapsaných účastníků. SKVĚLÉ!

Osek	Radomyšl	Rovná	Rohozná	Řepice	celkem
68	48	26	22	2	166

Hlavní cíl, aby se lidé setkali, sice letos chyběl, ale myslím, že účastníci – turisté zachovali tradici v rámci možností a přenesli ji do dalších, snad klidnějších let víc než důstojně.

Tak všem moc děkuji a přeji v roce 2021 hlavně zdraví, ať se můžeme i nadále setkávat.

Bohouš Pajdla

Co zaslechla Moudrá sova

Petra Baštová, Osek:

„Letos jsme byli na Chlumu s rodinou už poněkolkáté. Oba kluci zvládli cestu skvěle, bez odmlouvání. Už to berou jako tradici, projít se po silvestrovském hodování. A co mi chybělo? Určitě něco teplého na zahřátí, potřesení rukou s přáním všeho nejlepšího do nového roku. Na příští rok navrhuji zřídit i návštěvní knihu pro psy.“

Vladimír Ondrejka, Osek:

„Zúčastnil jsem se všech sedmi ročníků, manželka se mnou nešla pouze jednou, protože byla v zaměstnání. Nejráději mám úsek s krásnou vyhlídkou na kostel sv. Jana nad Radomyšl. Letos byla obzvlášť dobrá díky krásnému počasí. Příjemná procházka po novoročním obědě, samozřejmě s číčkou, neboť manželka si potrpí na tradice, je první možností k setkání s přáteli v Novém roce. Jediné, co na vrchu chybělo, byla vrcholová kniha pro psy, kteří se svými páníčky přicházejí v čím dál větším počtu. Během předchozích let se také stalo tradicí setkání po výslahu v místním pohostinství u nějakého dobrého moku, který prochládlé poutníky zahřál zevnitř. Bohužel, letos nám tuto tradici nepříznivá epidemiologická situace zadržela. Přesto doufám, že se napřesrok ve zdraví všichni na Chlumu opět sejdem.“

Vzkaz od dopoledních výletníků ty odpolední velmi potěšil

Víla z Chlumu

(převzato z knihy Čtyři rytíři – Legendy a pověsti kraje prácheňského od Ondřeje Fibicha)

Když táhly kolem Radomyšle voje švédské armády, jedna salakvarda se obrátila ke vsi Chlumu.

A toto říká pověst:

Vesnice Chlum měla jen pár chalup,

několik políček a kolem hustý les, který se táhl až na temeno stejnojmenného kopce.

V jedné chalupě měli šikovnou mladou děvečku. Práce jí šla, jak se říkávalo, od ruky a rozuměla dobytku i lesní zvěři. Až to bylo lidem divné. Často za večera, když seděla po práci na zápraží, přicházeli k ní čtvernozí obyvatelé a pokládali jí hlavu do klína. Tichounce jim zpívala a oči zvířat zářily zvláštním leskem.

Když se roznesla zpráva, že Švédové jsou za humny, lidé popadli, co měli po ruce a běželi se schovat do hlubokého lesa za kopcem. Jen děvče se zdráhalo a tajně se vrátilo, aby odvedlo alespoň pár svých věrných přátel. Když se obyvatelé Chlumu večer vrátili, byla ves úplně zničena ohněm, vydrancována a zvířata odvedena. Ve chlévě jedné usedlosti ležela zabitá děvečka. Lidé ještě ten večer ze strachu utekli do blízké Radomyšle. Když se tam druhý den vrátili,

aby pohřbili mrtvé děvče a hledali v popelu zbytky svého majetku, tělo zmizelo. Úplně ožebračení odešli ke svým příbuzným i jinam a trosky bývalé vsi Chlumu srovnával déšť, vítr a sníh.

Jednou tudy šla babička z Rohozné natrhat trochu černobejlu. Pod pahýlem kdysi rozložené hrušně seděla dívka a zpívala podivnou píseň. Na ramena jí sedali ptáci a kolem na ještě začazených kamenech seděly ještěrky.

Často lidé, kteří se nebáli tudy projít, vídali tu dívku tolik podobnou mrtvé. Bývalé chalupy obydlel šípek a hloh a za několik let z Chlumu zbyly jen čtyři kameny.

Povídalo se, že z věrnosti němé tváři učinila Paní lesa z děvečky svou vílu. A ta běhala se svou zvířecí družinou za nocí po loukách a hrázích rybníků. Prý i ryby vystrkovaly své hlavy z vody, když tančila okolo.

Ale jistě to nevím.

Moudrá sova dodává:

Druhá část článku o historii jemnické školy bude zařazena do příštího zpravodaje. Z důvodu většího množství článků, které se tematicky hodí do tohoto vydání, by se již článek v plném rozsahu nevešel.

Jubilanti

Listopad

Smolíková Jarmila, Malá Turná, 85 let

Havlíková Jaroslava, Jemnice, 87 let

Prosinec

Kováčová Julia, Osek, 83 let

Matoušek Eduard, Osek, 80 let

Kovářová Božena, Osek, 86 let

Nosková Zdeňka, Osek, 70 let

Vlášek František, Jemnice, 75 let

Všem oslavencům srdečně gratulujeme!

Přistěhovaní: 10 (včetně narozeného miminka)
Odstěhovaní: 7 (5 úmrtí – z toho 4 klienti DOZP)

K 31. 12. činí celkový počet obyvatel všech vesnic **637**.

Narodili se

Matěj Šmat, 27. 10. 2020

Opustili nás

Marie Sládková, Osek (22. 11. 1952 – 7. 11. 2020), 67 let

Plánované kulturní akce

Z důvodů vládních opatření se plánované akce na následující týdně a měsíce ruší. Nebudou se konat tradiční plesy (hasičský ani obecní), pravidelné březnové akce jsou zatím s otázkou. V případě jejich konání budou občané včas informováni na vývěškách.

Všem, kteří přispěli do tohoto vydání Moudré sovy, patří veliký dík.

Chcete rozšířit naše řady přispěvatelů? Máte zajímavé nápady na články? Píšete povídky, pohádky, fejetony nebo básně? Své příspěvky a připomínky posílejte na adresu lucie.mrkvickova@seznam.cz. Děkujeme!

TÉTEL, ANŽ ALMA, OOT, ALESI, UÁ, BERMAN	ZDARMA	1. DÍL TAJENKY	POHODNÝ	ANEBO (KNŽ.)	MAĐAR: „POLOŽKA“	MYŠLENKA MATKY TEREZY Potká-li nás nějaké utrpení, přijmeme je vždy s úsměvem. V tom totiž spočívá největší Boží dar: moci s úsměvem přijmout... (dokončení v tajence)			
NÁHLÁ ZMĚNA									
OBYVATELÉ AŠE									
2 x 5						RVAČKA (NÁŘ.)	KROMĚ	2. DÍL TAJENKY	NEZA- STÝLATI
CITOSLOVCE POVZDECHU			NÁŠ HUDEBNÍ PEDAGOG NĚKDE (KNŽ.)						
RIBO- NUKLEOVÁ Kyselina				SAMICE LVA BRNĚNSKÝ PODNIK					
ITALSKY „MÓDA“					MUŽSKÉ JMÉNO IVOŠOVA				
PRUŽNÁ ŽELEZA						KÓD LETIŠTĚ ONOTOA VRCH U BĚLEHRADU			
 SEMENA K SETI SAMOČINNÝ PŘÍSTROJ						ŘÍM. ČÍSLO (550) PATŘÍCÍ MALÉ ALENĚ			
VYROBENÁ ANIMÁ- TOREM									
CITOSLOVCE PLÁČE			SMĚNEČNÝ DLUŽNÍK UNIKAT						
TABULKA MÍROVÝCH POČTŮ (ZKR.)				BÝV. PILOT FORMULE 1 INICIÁLY AGASSIHO					
SLEZSKÁ ŘEKA					ST. VZTAŽNÉ ZÁJMENO PULZ				POTOM
MÁVAT (RUKAMA)						VYSOKÝ BÍLÝ PTÁK POPĚVEK			
DRUH PEPŘE				ZNAČKA MÝDEL					
ROZ- POUŠTĚT SE				POLNÍ STRAŠIDLO					